

H. 63.64. p. 111

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI AR:

Égész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Az új Khuen-kormány.

A „Bácska“ szombatesti száma közölte elsőként a zombori közönséggel, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt és kormányának tagjait öfelsége a király újból kinevezte.

Nehéz, bonyodalmas és kínos válság tetőpontján izgalmas külsőségek közepette érkezett meg a válság megoldásának hire. Amilyen váratlan volt és amilyen izgalmasak voltak az előzményei, úgy éreztük, hogy az egész ország örömteljes megnyugvással és bizalommal fogadja.

A bécsi események után immár a magyar politika súlypontja ismét Budapestre helyeződik át. Az ország ügyeinek vezetését tehát ismét átveszik az alkotmányos tényezők: a felelős kormány és a parlament.

A miniszteriumot a király és a parlamenti többség együttes és kölesönös bizalma állította ismét

az ügyek élére. Ez a pusztán tény már egymagában is eloszlatja azokat a sötét kétségeket, melyek valamely alkotmányellenes parlamentarizmus megoldástól tartottak. Olyan időben, amikor az ország ellenségei künn és benn szövetkeztek, hogy megdöntsék az ország parlamentarizmus alkotmányát, a monarchia dualisztikus szervezetét, bármily természetesen, annyira örömdetes és fel-emelő tudat, hogy a felség erélyes és gyors elhatározással visszaállítja a kiegyezés hí többségét és kormányát a maga jogaiba.

A másik örömdetes megismerés, mely a megoldásból keletkezett az, hogy nincs ellentét a király és a nemzet között. Nincs konfliktus és a harmónia, melyet a Khuen-Héderváry kormány és a nemzeti munkapárt állított helyre, nincs újból megzavarva. Az intrikák itt és odaát, melyek egyrészt ellenséges szándékkal igyekeztek a kormányt és a többséget fenn diszkreditálni, másrészt pedig lenn álnok

módon olyan irányba szorítani, mely erre a gyászos ellentétre vezetett volna, megtörték a felség hajthatatlan alkotmányos érzületén, a kormány és párt kölesönös bizalmán, erején és elvhűségén.

És ez a harmadik örömdetes tanulsága a válságnak. E kínos, nehéz bonyodalmak közepette a párt lelkes harmonikus egységben a kormány iránt való bizalmában egymásra talált és erejének, hivatásának teljes tudatára ébredt. Ez az erő már első megnyilvánulásában is elég volt arra, hogy a leg-súlyosabb bonyodalmak között is megsemmisítse azokat a külső befolyásokat, melyek az alkotmányos megoldás útjában állottak. Le fogja győzni a belső ellentállást is, amely akár parlamenti obstrukcióban, akár álnok és intrikus pártbontó törekvésekben fog megnyilatkozni. A lefolyt válság bebizonyította, hogy a párt akkor erős igazán, mikor a maga egységére, erejére, elveire és programjára támaszkodik.

AZ OLASZ-TÖRÖK HÁBORÚ

-- nem kelt annyi érdeklődést, mint --

RÁCZITS és CZVRKUSITS nagykereskedő cég

detail osztályának kirakataiban és üzletében eszközölt

HUSVÉTI KIÁLLITÁS!!

Kicsinyek és nagyok öröme! Kérjük annak díjtalan és vételkötelezettség nélküli megtekintését! — Gyönyörű ajándéktárgyak, selyem, atlasz, majolika, valódi japán husvéti tojások és bonbonierok. — Böjti ételek, halak, husvéti sonka stb. 100-30

Legfinomabb minőség, versenynélküli árak!

Talán nem időszerű ebben az izgalmas és minden szépsége ellenére az elmúlt kétségektől és aggodalmaktól még mindig nehéz pillanatban kutatni, hogy kié a siker dicsősége. A legfőbb érdem a párté, mely a legválságosabb pillanatban oly hűségesen és egységesen követte vezérét, Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt. De akik a válság történetét ismerik és lefolyását figyelték, csak a leghálásabb elismeréssel emlékezhetnek Lukács Lászlóról, aki minden tudását, buzgalmát, erejét vitte bele ebbe a nehéz küzdelembe, hogy távortartson a párttól minden ártó és bontó törekvést, hogy keresse a legmegnyugtatóbb megoldást. Annak a szolidaritásnak, mely a kormány tagjait és a nemzeti munkapártot egygyé forrasztotta, ő volt egyik legerősebb oszlopa és agitátora.

A király deklarációja. A nemzet jogainak elismerését tartalmazó királyi kézirat vasárnap jelent meg. Itt adjuk szóról-szóra:

Kedves gróf *Khuen-Héderváry!*

Mély sajnálattal észleltem törvényadta fejedelmi jogaim tartalmára vonatkozó azt a nézeteltérést, amely Önt és miniszterétársait lemondásuk benyújtására indította volt.

Kormányzatomnak az alkotmányos élet áldásos helyreállítását követett egész ideje alatt gondosan örököttem a törvény és az alkotmányos rend épségben tartása fölött.

Zavartalan birtokában van a nemzet összes alkotmányos jogainak, ezek között az ujoncmegajánlás jogának is és mi sem áll tőlem távolabb, mint ennek érintése vagy csorbitása.

Másrésztől azonban *ragaszkodnom kell azon, az 1888. évi XVIII. törvényekben reám ruházott fejedelmi jogaimhoz is, amelyek értelmében behivhatom vagy benn tarthatom az ezen törvényben megjelölt tartalékosokat és póttartalékosokat, amidőn ezt különös körülmények szükségessé teszik.*

Amilyen határozott akaratom tiszteletben tartani a nemzet alkotmányos jogait, épen olyan határozottsággal kell alkotmányos fejedelmi jogaimat is sértetlenül fentartanom és *uralkodói feladatomban csak akkor felelhetek meg, ha együttesen tölthetem be ezen kettős hivatásomat.*

Bizalommal hívom fel a nemzetet, *könnyítse meg ezen feladatomban lelkiismeretemmel összeegyeztethető módon való teljesítését és ezzel biztosítsa a király és a nemzet egyetértésén*

alapuló alkotmányos munka folytatását.

Kelt *Bécsben*, 1912. március hó 30-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

Zombor államsegélye.

52000 korona a tisztviselőknek.

Zombor városbázának is meg volt a maga nagy eseménye: megérkezett az államsegély. Eddig csak karácsony táján utalták ki a városok segítésére szánt milliót, az idén azonban példás gyorsasággal intézték el ezt az ügyet a belügyminiszteriumban, nagy öröme sok ezer városi tisztviselőnek, akik így husvétii ajándékkul kapják meg fizetésük kiegészítését.

Most a negyedik millió került fölosztásra. A március 22-iki dátummal s Khuen-Héderváry Károly gróf aláírásával ellátott belügyminiszteri leirat tegnapelőtt érkezett meg a város címére. Kap most a város összesen 52000 koronát. Az első két segélyt — mint ismeretes — Andrassy Gyula gróf akkori belügyminiszter kulesa alapján osztották föl a városok között.

A város most abban a helyzetben van, hogy tisztviselőinek s segédszemélyzetének jogos igényeit kielégithesse. Ez most már rövidesen meg is fog történni. A tisztviselők megkapják fizetésük kiegészítését. Az államsegély nemcsak fedezi a szükségletet, de fönn is marad belőle.

A miniszteri rendelet nem köti meg a város kezét a fölösleg szétosztásánál, mindössze azt az irányelvet állítja fel, hogy a fölösleg hovatfordításánál mindenekelőtt közegészségügyi és városfejlesztési szempontok irányítsák a várost.

Valószínű, hogy a legközelebbi rendkívüli közgyűlés fog ebben az ügyben határozni s az összegek kiutalását elrendelni. A tisztviselők január 1-ig visszamenőleg kapják meg a különbözetet. A miniszteri rendelet ugyanis így intézkedik, hogy a fizeteskiegészítés havi, a lakbérkülönbözet negyedévi előleges részletekben, a havi fizetéssel együttesen utalandók ki a tisztviselők részére.

Indokolt tehát a városi tisztviselők öröme. Régi vágyuk, hogy fizetésük a velük egy rangosztályba sorozott állami hivatalnokok fizetésével megegyezzen, végre tehát teljesebbé ment. Most már, ha fényesen nem is, de a viszonyokhoz képest elég jól vannak dotálva tisztviselőink. Egy tanácsnoknak például 5000 korona a fizetése s 1000 korona a lakbére, sőt egyik-másiknak 6000 és 1100 korona. Annyi kétségtelen, hogy lelkiismeretes munkájukkal mindannyian rászolgáltak erre az anyagi elismerésre.

Előfizetési felhívás

a
„BÁCSKA”

XXXV. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H I R E K.

A bajaiak főispánja.

Egy új magyar nemesség és egyebek.

— Saját tudósítónktól. —

Baja az a különös város ebben a bácskai forgatagban, hol minden vágyuk és reménységük kuforrásának a főispánt teszik meg az emberek. Menetrendi igényektől föl a királyi törvényszék gondolatáig a főispántól várnak mindent, mert a képviselőivel — mi türes-tagadás — nincs nagy szerencséje Bajának. Annál szerencsésebb a főispánjával, Szemző Gyulával, kinek égisze alatt sorra-rendre válik valóra sok közügy és a köztéren érdemet szerzett emberek észrevevése.

Szemző Gyula alkotó ereje az elenséges politikai támadások tűzvonalaiban acélosodott meg. Szelf med men, kinek valósággal gyönyörűsége telik a köztéren szerzett munkásság honorálásában. Szinte országgyűlési képviselőt is jelent ő a főispáni székben, melyet pöz nélkül való uri közvetlenséggel és mégis méltósággal tölt be.

Fölfelé való sulyának, kormánykörökben való meghallgattatásának bizonyossága az a dekorum, melyet a bajai munkapárt elnökének, Ertl Józsefnek szerzett meg most Szemző Gyula főispán.

A király Ertl József bajai földbirtokosnak, a bajai munkapárt elnökének és törvényes utódainak szondi előnévvel magyar nemességet adományozott.

A nemesítést a hét folyamán hozza a hivatalos lap.

A bács megyei bírák előléptetése. A király Berke Viktor szabadkai járásbíró a VII. fizetési osztályba léptette elő. A hivatalos lap még a következő bírák előléptetését közli: A király Horváth Géza óbecsei, Pásztor Géza apatini, dr. Somodi János zombori albirókat bírákká és Bertin Lajos újvidéki alügyész ügyésszé nevezte ki.

A megyei papság halottai. Az egyházmegye lelkészkező papjai sorából az év első negyedében immár a negyediket ragadta el a halál. Legutóbb Maison esperes haláláról adtunk hírt, most ismét egy gyászos esetről kell megemlékeznünk. Egy kiválóan buzgó, derék káplán, legutóbb topolyai adminisztrátor, ki már két év óta betegeskedett, Cziráky Gyula, Bács-Bodrog vármegye törtenelmi társulatának tagja, 45 éves korában hunyt el rokonai körében Dunaföldváron. Az elhunyt szép irodalmi tevékenységet fejtett ki. Régészeti ásatásaink feldolgozásán kívül több füzetben ismertette Gombos történetét, megírta az árpád házi sz. Margit életét s még több kisebb művet.

A nagyhét. A zombori róm. kath. plébánia-templomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Nagyszerdán délután 4 órakor gyászszolozsma Jeremiás siralmaival s a „Miserere.” A lamentációkat éneklik Trischler Gyuláné, dr. Rapp András és Mayer Maca, Szántó Károly

a zombori iparos dalárda karmesterének orgonakiséretével.

Nagysütörtökön reggel 9 órakor nagymise közaldozással; délután mint szerdán. A lamentációkat éneklék Major József, Németh Artúr és Krump Ferenc, Szántó Károly orgonakiséretével.

Nagypénteken reggeli 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelő mise a Passióval és keresztimádással, mire a Szentség a szent Sírhoz vitetik; ezután bunyevác szentbeszéd. — Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végeztével processio vezetetik a Kálváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltek a Jeremiás siralma és a „Miserere.” — A lamentációkat éneklék Szigethy István, Hrabovszky István és a zombori kaszinó-egyleti dalárda férfikara Tomesányi Aladár egyesületi karmester vezetésével. — Esti 7 órakor a szent Sírnál ima és ének, mire a Szentség körmenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. 8 órakor tűzszentelés; a husvéti gyertya megáldása dicsőenettel; azután a próféciák, keresztvizesztelés és Mindenszentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 1/2 7 órakor tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kis-mise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác prédikáció; 10 órakor ünnepélyes nagymise; délután 3 órakor vecsernye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartandó szentmiséken kívül 1/2 10 órakor magyar szentbeszéd. Délután 3 órakor vecsernye.

Nagyheti szertartások sorrendje a zombori karmelita templomban:

Nagyszombat 3/4 5 órakor kezdődik a papi zsolozsma, 5 órakor Jeremiás siralmi, melyeket Hirman Gyula, ifj. Bernhardt Károlyné és Karsai István a kaszinói dalárda tagjai énekelnek.

Nagysütörtökön délelőtt 10 órakor van a nagymise. Előadásra kerül Casciolini 3 szólamu férfikarra írt miséjének Kyrie és Glóriája. A többi choralis. Délután 3/4 5 órakor papi zsolozsma. Jeremiás siralmi: éneklék Hauke Piroška, Wolff Ellike a kaszinói dalárda tagjai és Faragó Gyula a főgimnázium V. osztályu tanulója.

Nagypénteken délelőtt 9 órakor magyar szentbeszéd, utána Passio, improperiák, csonka mise. Délután 3/4 5 órakor papi zsolozsma. Jeremiás siralmi: éneklék Mayer Maca, Trischler Gyuláné és Szabó István a kaszinói dalárda tagjai. 7 órakor szentség eltétel.

Nagyszombaton reggel 8 órakor tűzszentelés, Exultet, jóvendölések felolvasása, nagymise, amely alatt előadásra kerül Casciolini miséjéből Gloria, Sanctus, Benedictus. Offertoriumra Zsaskovszki: Regina Coeli-je 4 szólamu férfikarra. Délután 4 órakor feltámadási körmenet, amelynek végén a polgári kaszinói dalárda tagjai előadják a Te Deum-ot, Regina Coeli-t és Tantum ergo-t.

Husvétvasárnap reggel 5 órakor feltámadási mise; utána ételek megáldása. 1/2 10 órakor magyar szentbeszéd, utána nagymise, melyen előadásra kerül Gruber József 4 szólamu férfikarra írt miséje. Graduale-ra: Regina Coeli, Gerumtól. Offertoriumra: Ave Regias, Schmahlholtzól. Délután 5 órakor bunyevác szentbeszéd, utána litánia.

Husvéthétfőn 10 órakor nagymise, 11 órakor a kaszinó egyesületi dalárda közreműködésével. Főhrer Kyrie, férfikar. Zoellner: Gloria. Röder: Salve Regina, vegyeskar. Boldogasszony Anyánk, férfikar. Zoellner: Sanctus, vegyeskar. Gaál: Ave Verum, duett, Major József és Hirman Gyula. Röder: Ave Maria Stella, vegyeskar. Főhrer: Agnus Dei, férfikar. Délután 5 órakor német szentbeszéd. Pápai áldás.

Himes tojások gyűjtése. A Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat azzal a kéréssel fordul a közönséghez, hogy a társulat muzeumának néprajzi tárárt husvéti himes tojások beküldésével gazdagítani sziveskedjék. Az ajándékok a társulat címére, Zomborba küldendők.

Athelyezések a m. kir. határrendőrségnél.

A belügyminiszter az újvidéki m. kir. határrendőr kapitányság palánkai kirendeltségéhez Duszik Ferenc segédfogalmazót Nagyszebenből és Kovács Marcel rendőrbiztost Lubotényből áthelyezte. — A gombosi m. kir. határszéli rendőrkirendeltséghez Csóka György irnokot Liptószentmiklósról és Kindris János biztost Petrozsényből helyezte át és Veszprémi László határrendőrt Temesszigetről, Babos István határrendőrt Újvidékről a palánkai kirendeltséghez osztotta be.

Csendélet a Szelencsében.

Az utóbbi időben szokatlanul kevés alkalom nyílt arra, hogy a verekedéséről híres városrészrel, Szelencsével foglalkozzunk. Azt lehetett gondolni, hogy most már a csendes városrészek között fog szerepelni, ez azonban az eseményből, amely szombaton délután 5 óra tájban történt, ugylátszik, továbbra is mint gondolat marad, mert ezental nem idegen, hanem egyik testvér a másiknak fogja megereszteni a véréit. Bleszits és Sálín két unokatestvér a Zöldkert-utára nyíló kis szerb temetőnél többet magukkal játszott, hancurozott, miközben a játék rendes szokásuk szerint dulakodásra fordult. Ezalatt Sálín kikapott unokabátyjának, Bleszitsnek kezéből egy jácint virágzatot s azzal otthagya a többieket, kisebb távolságra elfutott. Bleszits utána kiáltott unokaöccsének, hogy az elvett virágot adja vissza és amikor Sálín ezt tenni vonakodott, Bleszits feléje rohant és a zsebéből előszedett bicskával utógondolat nélkül mellen szurta. A megsebesült Sálínak dr. Kabos Márton törvényszéki orvos nyújtotta a segílyt. Állapota eléggé súlyos, de nem életveszélyes.

A dohánycsempész boszuja.

Ez év elején a pénzügyöröknek besugta valaki, hogy Tompapusztán több olyan gazda van, akik nagyobb mennyiségű szüzdohányt tartogatnak maguknak, sokan pedig a szüzdohányt nagyban, vagy apróbb csomagokban el is adják. A besugás alapján a pénzügyörök vizsgálatot indítottak és több tompapusztai gazdánál találtak is szüzdohányt. Ezeket a gazdákat akkor nagyon szigoruan megbüntették. A megbüntetett szüzdohánytulajdonosok akkor azt hitték, hogy Németh István tompai gazda árulta be őket a pénzügyöröknek és e miatt boszút forraltak ellene. A boszút Farkas István akarta végrehajtani. A napokban berugott és részeg állapotban elment Németh István lakására, hogy leszámoljon vele, de nem találta otthon. Innen hazafelé menve, az utcán találkozott Németh-tel, akit azonban szidalmazni kezdett. A szidalmakat hallotta Eleszkó János is, aki részolt a fiatal legényre, hogy hagyja békében az öreg embert. Erre Farkas otthagya Némethet és botjával Eleszkóra akart támadni, aki azonnal beszólt a feleségének, hogy hozza ki a puskáját. A támadó legény ettől annyira megijedt, hogy nem merde bántalmazni Eleszkót, hanem Németh után ment, akit a háza udvarán utól ért. Németh szembe fordult a legénnyel, mire az botjával ráütött. A megtámadott öreg segítségért kiáltott, mire kifutott hozzá József nevű testvérébátyja és szét akarta választani a verekedőket. Farkas most már Németh József ellen fordult, akit úgy összevert, hogy az véresen bukott el a földön. Az összegyűlt házbéliek mentették meg a részeg ember további botlításai elől. Némethék Farkas Istvánt feljelentették a csendőrségnél; amely a boszuálló legény ellen megindította az eljárást.

Halálozás. Grigorijevits István városi tisztviselő neje szül. Theodorovits Szida folyó évi március hó 31-én Budapesten elhunyt és hült tetemei ma délelőtt Zomborba fognak hozatni s a gör. kel. szerb nagytemetőben levő kápolnában beszenteltetni s a családi sírboltba örök nyugalomra helyezettetni.

Tűzoltóság szervezése Baján.

Baja város törvényhatósági bizottsága a hivatásos tűzoltóság létszámának emelésére és a fizetésjavításra évi 5750 koronát, előfogatra 2555 koronát és tűzoltószerek beszerzésére évi 2500 koronát szavazott meg.

Lelőkte a saját kocsijáról.

Varjas Mihály földmives a napokban a maratonosi kocsimában összejött egy ismeretlen emberrel, aki csantavéri lakosnak mondotta magát. Beszélgetés közben arra kérte Varjast, hogy vigye el kocsin Csantavérre s ebbe a becsipett Varjas bele is egyezett. Mikor a halasi kapuhoz értek, Varjas leszállott a kocsiról, de midőn ismét fel akart ülni, vendége leelőkte s a kocsival elhajtatott. A kocsiba egy fekete és egy pejlo volt fogva, 400 és 350 kor. értékben s azonkívül egy suba és egy kabát is volt a kocsin. A rendőrség nyomozza a tettest.

Agyonrugta a ló.

Doroszlóvaesky Vládó óbecsei lakos mult pénteken a lovak körül forgolódott, amikor az egyik ló kirugott és oly erővel sujtott az öreg emberre, hogy az menten összeesett és nemsokára meg is halt a 81 éves ember.

Felmentett inas.

Brezdicska Sándor óbecsei pékinast a mult év novemberében a tanonciskolából kijövet nevtámadta haragosa, Kovács Bránko inastársa. A verekedés hevében Brezdicska megszurta Kovácsévet, aki néhány pillanat alatt behalt sebébe. Az újvidéki törvényszék felmentette annakidején Brezdicskát, de ügyészi felebbezés folytán az ügy a szegedi ítélőtábla elé került. Szerdán tárgyalatott újra a gyilkossági pör, amikor a tábla is beigazoltnak látván az önvédelmet, fölmentő ítéletet hozott. Az ítélet jogerős.

Munkásházak építése Ószivácán.

Ószivác község képviselőtestülete mintegy másfél évvel ezelőtt 30 munkásház építését határozta el. Az építkezéshez szükséges telket a község díjmentesen adja. A szükséges építési tőke megszerzése céljából a törvényhatósági bizottsághoz fordul.

Kiugrott a gyorsvonatból.

Izgalmas jelenet játszódott le a mult héten Bokodnál. Bona Mihály bajai sertéskereskedő Bácsbokodon kiugrott a vonatból, mert Bokodon lett volna dolga. A szerencsétlen ember súlyos sérüléseket szenvedett s kevés a remény, hogy életben fog maradni. A vonat persze megállott és a szerencsétlen embert felvették. Annyira rosszul van, hogy beszélni sem tud. Most a bajai közpórházban ápolják.

Ellopott ezres.

A napokban Iványi Verona óbecsei szülesznő el akart utazni Amerikába. Evégből kivett a bankból 2550 koronát. A pénzt hazavitte és aztán elment a vele egy udvarban lakó özvegy Bujella Mihálynéhoz, hogy mivel ő már mindent elcsomagolt, engedje meg, hogy megmosakodjék. Eközben öz. Bujelláné álkulesal kinyitotta Iványi lakásának ajtaját és az asztalon levő pénzből 1000 koronát elemelt és a többit otthagya. Aztán mint aki jól végezte dolgát, visszament lakására. Iványi Verona csak utazás előtt vette észre a pénzhiányt. Rögtön jeientette a dolgot a csendőrségen és gyanuba fogta Bujellánét. A csendőrök elfogták Bujellánét, aki a lopott pénzt átadta a csendőröknek és így Iványi Verona megkapva az eltűnt ezreseket, Amerika felé vette útját.

A világitó gáz: száz éves.

Ebben a jubileumos világban jubilál most a gáz is. Száz éve annak, hogy 1812. év tavaszán Lámpadius freiberger bányász-tanár megcsinálta azt, hogy nem törődve az aggodók és ellenvéleményeik figyelmeztetéseivel, akik között természetesen sok volt a szakember is, — lakásába és a dolgozó szobájába bevezette a gázvilágitást. Négy évig nem merték követni az ördögös példát Németországban, csak amikor Angliában is nagyobb szabásu kísérletek történtek, fokozódott az érdeklődés a német tanár találmánya iránt. Göthe is foglalkozott a dologgal s 1816-ban már megvolt az első „gázgyár” Németországban, amennyiben annak lehet nevezni egy gáztermelésre átalakított foncsorozó műhelyt. Ez időben már a Pall Mall, a londoni egyik legelőbb utca egyik oldalát gázzal világitották, miután Windsor Frigyes Albert, egy osztrák származásu német ember már 1809 előtt szabadalmat szerzett a világitógáz termelésére és használatára s 50,000 font sterlinggel részvénytársaságot is alapított. A közönség

nehezen akarta elhinni, hogy lámpából nélkül is égjen a lámpa, meg azután a gáz kellemlen szaga is akadályozta eleinte szélesebb körben való elterjedését. De segítettek ezen a bajon is és Freiberg volt az első német város, amely gázvilágítást rendezett be, azután Hannover, majd Berlin, ahol az „Unter den Linden“ vonalain gyult ki először a gázláng és ugyanott évtizedekkel később az első villamosfény. Budapesten 1840-ben hozták be a gázgyártást.

Zenélő husvéti piros tojást

ad husvéti ajándéknak teljesen ingyen mindazoknak Wagner a „Hangszer-herceg“ (Budapest, József-körút 15.), kik még husvét előtt bármit vásárolnak. Hivatkozzon ezen kedvezményre és a rendeléssel együtt ezen utalványt is küldje be, mert csak így tarthat számot az ajándéknak. Ajánlatos a rendeléseket már most feladni, hogy a szállítás halasztást ne szenvedjen a husvét előtt felhalmozódó rendelések miatt. Nagy fényképes főárjegyzéket bárkinek teljesen ingyen küld.

FENYVESI SAROLTA fűzőkészítő Bajáról

április hó 24-én Zomborban lesz, kéri a hölgyközönséget, illetve mélyen tisztelt vevőit, kiknek kívánságára szívesen teszi tiszteletét, hogyha óhajtanak nála fűzőt rendelni, szíveskedjenek **bajai címére**, vagy **Hirth János** ur és **Refle Évi** divatüzlete **Zombor** (Kossuth-utca, Falcione-ház) címén vele tudatni. 50—43

SPORT.

Rovatvezető: **Schmidt L. József.**

Mint már jeleztük lapunk legutóbbi számában, a Zombori Sport Egylet kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz, melyben sporttelepet kér a várostól, mert a sport immár nem passió, hanem nevelési és nemzeti szempontból megbecsülhetetlenül fontos tényező. A kérvényt egy-egy példányban megkapta a főispán ur és a képviselő ur is, kik részükről a legodaadóbb támogatást ígérték meg, melyet a polgármester ur azzal a kedves ígérettel toldott meg, hogy még az e havi városi közgyűlés elé terjeszti. A kérvény szövegét a következőképen hangzik:

Tekintetes Városi Tanács!

Alulírott Zombori Sport Egylet immár 25 éve teljesít városunkban kulturmissiót. Tevékenységet fejt ki a sport minden ágában s életképességét időnkint rendezett nagyszabású és nagyszerű versenyekkel igazolta.

Az 1911. évben is nemzetközi uszóversenyt rendezett, amely siker és sportszerűség tekintetében vetekedett bármely sport emporiumban rendezett uszóversenyyel.

Sajnos, hogy részben anyagi képtelenség, de különösen pályahiány miatt a szabadtéri sportban nem mutathat fel oly eredményeket, amelyek elérésére a rendelkezésére álló ki-tünő emberanyag folytán képesített. A pályahiány bénító hatása nem fojthatta el azt az egészséges szellemet, mely egyletünkben állandóan honol s ez a duzzadó életerő a mostoha viszonyok közt is, ha nem is itthon, de más egyesületek versenyein hozott eddig az egyletnek babérokat. Hogy azonban a köznek az igényeit kielégíthessük és a mindinkább fejlődő sportéletünket biztosíthassuk, elodázhatatlan a pálya kérdés megoldása. Parancsoló szükségként lép fel a sporttelep megépítése, követeli az egylet létérdekén felül ezt az egész társadalom, mely a mai berendezkedés mellett a napi sorvasztó munka után a szabadban való sportolás által tartatja csak fenn munkaképességét.

Az utóbbi években az ország összes nagyobb városai felismerték a sportban a közérdeket és a sport egyletek fennállását és működését a pályakérdés megoldásával biztosítják és a főváros példáján indulva nem

kíméltek áldozatot, hogy megfelelő modern sporttelepeket létesítsenek. Így Kolozsvár, Pozsony, Kassa, Szeged, Szabadka, Temesvár, Arad az ingyen telken kívül 50—100000 koronával járultak hozzá a sporttelepek megépítéséhez s az egyleteket évenkénti szubvencióban részesítik.

Mert a sport immár nem passió, hanem nevelési és nemzeti szempontból megbecsülhetetlen tényező.

Küzdőképes, szilárd jellemű férfiakat nevel; a mai tulsók szellemi munkával gyötört generációnak valóságos létszükséglete.

Hosszu keresés és évek során át folytatott kísérletezések arról győzték meg az egyesület vezetőségét, hogy a sporttelepnek egyedül alkalmas, megfelelő hely a fenyves és a koresolyató közötti térség.

E vízenyős térség, melyből a városnak semmi vagy legalább is minimális jövedelme van, a mai formájában csak rontja azt a hatást, melyet egyrésztől a fenyves, másrésztől a park nyújt.

Másrészt a térség feltöltése, az uttesttel egy magasságba való hozása oly rengeteg pénzáldozatba kerülne, hogy a befektetés nem áll arányban az ezután várható jövedelemmel.

A koresolyatóval összefüggésben levő szigetárok, mely rothadó, bűzös anyaggal van telve és stilszerűtlen fekvésével boszantóan hat szépérzékünkre, valóságos melegágya a különféle bakteriumoknak s így közegészségügyi szempontból is tarthatatlan állapotot jelent.

Az a pár korhadó fűzfa pedig, mely a térségen elszórva tengődik, nagyban lerontja messze földön híres fenyvesünk hatását.

Alulírott egylet vállalkozik arra, hogy a jelenleg sivár, idétlen helyet a modern sport követelményeinek megfelelő pályává alakítja, mely elhatározásához nagyban hozzájárul az a tény, hogy a koresolyató előtti pavillon valósággal praedestinált klubház — s rendkívüli anyagi előny az egyesületre, mert egyik legsúlyosabb anyagi terhetől mentené meg.

Az a) alatt mellékelt térrajzon sporttelepnek jelölt területet nivellirozni fogjuk, — az ehhez szükséges földmennyiséget az ugyanott levő töltésszerű emelkedésből nyerjük, a szigetárkot betömjük, a széleket vagy élősvénnyel, vagy fákkal ültetjük be, s ott elég széles sétányt létesítünk; a pavillon és fenyves közötti kettős soru fenyvősort kiegészítjük s ezen munkálatokkal az egylet nemcsak a sport ügyét szolgálja, hanem esztétikai tekintetben a városnak előnyököt szerez: az alaktalan koresolyapálya ezáltal szimmetrikus, határozott formát nyer, a mögötte elterülő sportpálya pedig teljesen befejezetté teszi a városnak ezt az egyébként is szépészeti szempontból előrehaladott negyedét.

Kérelmünk az, hogy a tekintetes Városi Tanács a térrajzon A), B), C), D) és E)-vel határolt területet örökös használatra — a város tulajdonjogának elismerése mellett — tulajdonunkba bocsássa.

Tekintve pedig azt, hogy a sportpálya megépítése által a város szépészeti tekintetben is rendkívüli előnyt szerez, tekintve azt, hogy egy kulturmissiót teljesítő egylet a legnagyobb mértékben érdemes a város mint erkölcsi testület állandó támogatására, tekintve továbbá azt az anyagi áldozatot, melyet az egylet közérdekből az összesség javára hoz, kérjük a tekintetes Városi Tanácsot, hogy tisztelettel alulírott egylet telepítési költségeihez most 2000 koronával, minden következő évben pedig szubvenció címén 500 koronával hozzájárulni méltóztassék.

Tisztelettel kérjük a tekintetes Városi Tanácsot, hogy jelen kérelmünket mielőbb tárgyalatni kegyeskedjék, hogy a szükséges földmozgósítást még e hó folyamán bevégezhessük és a pályát még a tavasz folyamán átadhassuk rendelkezésükre.

Kérelmünket ismételtelen a tekintetes Városi Tanács jóindulatába ajánlván vagyunk teljes tisztelettel Zombori Sport Egylet.

slj.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Van szerencsénk mindenkinek, akit illet, tudomására adni, hogy a világhírű Adler-írógépek képviselőjét a mai napon **Teltsch Gáspár urtól megvontuk**, minélfogva ő immár nincs feljogosítva arra, hogy Adler-gépeket ajánljon, vagy részünkre megrendeléseket vállaljon.

Zombor, 1912. március 27.

Adler-művek,
azelőtt **Kleyer Henrik r. t.**
Frankfurt a/M.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

983/1912. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nyugdíjazás folytán üresedésbe jött Gara községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek, felhívom tehát pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírott **folyó évi április hó 15-éig** nyujtsák be.

A községi jegyző évi javadalma a községi szabályrendeletben meghatározott készpénz, lakás és egyéb természetbeni járandóságok.

Baja, 1912. március hó 25-én.

Vojnich Máté,
főszolgabíró.

CIRKUSZ RENLOW!!!

Előleges jelentés.

Szegedről Ujvidékre utazása alkalmával

Zomborban csak 5 napig.

Szombaton, április hó 6-án
este 8 órakor

! GALA PREMIERE !

NAGY BEMUTATÓ

DISZELŐADÁS.

A világvárosi műsor

14 attrakcióból áll 14

Hívós idő esetén a cirkusz 4 nagy
kösz-kályhával fűtve lesz.

Bővebbet a napi falragaszok.

2-2

Tisztelettel

RENLOW F.
igazgató.

Zongoratanítás.

Mint hogy nyugdíjba léptem, s évekkel ezelőtt Budapesten mint zenetanár elismert sikerrel működtem, — úgy kezdők, mint előhaladottak részére a zongorajáték és zeneszerzéstől tanórákat adok április hó 1-től. Bővebb értesítést ad **Travnyik Béla** ny. pü. titkár, Szelenese, Orgona-utca 1. sz.

Eladó kályhák.

Három darab cserép-kályha, teljesen jó karban, azonnal eladó. — Bővebbet a :: kiadóhivatalban. ::

3165/1911. sz.

Hirdetés.

A csonoplyai önszegélyző szövetkezet 1911. évi április hó 9-én tartott közgyűlés alkalmával egyhangulag ki-mondotta a szövetkezet felszámolását. Felhivatnak mindazok, akiknek a szövetkezetnél bármiféle követelésük van, azok a hirdetés megjelenésétől számított **6 hónapon belül** jelentkezzenek a csonoplyai önszegélyző szövetkezet felszámoló bizottságánál.

Patacsics Dániel és társai
felszámolók.

3-1

KEIL-LAKK

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincsen
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi kín,
Barna, vagy porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“ legyen!
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha fehér „Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.
Konyhabútor, asztal, szék,
Itt van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kerti butort fessünk zöldre,
Gyermekeknek örömére.
„Keil-Lakk“-ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

8-1

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

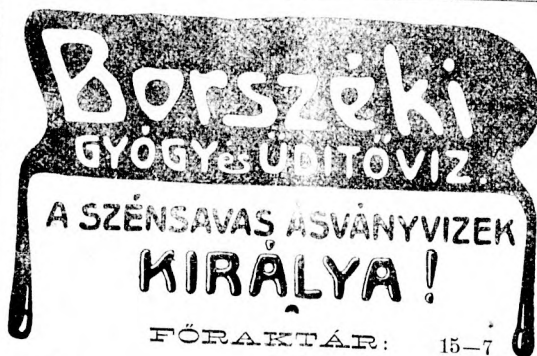
Bács: Resch József.
Hódság: Rausch Ede.
Kula: Récséi Miksa.
Petróc: Grósz Mer.

Szabadka: Wachsmann Jenő és Tsa.
Titel: Nonnenmacher Endre.
Ujverbász: Seidl Nándor és fia.
Zsabya: Fischer Mayer.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

RÁCZITS és CZVRKUSITS
nagykereskedő cégnél, ZOMBOR.
Ezenkívül minden jobb fűszer- és csemegeüzletben.

LAPUNK
KIADÓHIVATALÁBAN
EGY JÓ HÁZBÓL VALÓ FIU
TANONCZUL
FIZETÉSSEL FELVÉTEK

ÉPÜLET ÉS TŰZIFA.

A főhercegi uradalom apatini fatelepén minden méretű faragott tölgy épületfa, tölgyepalló, valamint tölgy kerítésoszlop nagy mennyiségben van raktáron s alábbi árakon kerül eladásra:

Elsőrendű tölgyepalló (hajó és ladiképitéshez) 120 K. Épületfa nagy-méretű, minőség szerint 80—90 K. Kisebb méretű épületfa, valamint kerítés-oszlop 60 K köbméterenkint.

Tűzifa áraink ölenkint (220 cm-re rakva):

Tölgyhasáb	30 korona, dorong	23 korona,
Szilhasáb	26 korona, dorong	20 korona,
Lágyhasáb	18—16 korona, dorong	12—10 korona.

A FŐHERCEGI URADALOM FATELEPE APATIN.

Postafiók 23.

5-3

Zombor város üzleti : tájékoztatója. :

Bácsmegeye első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és papucsokban. Hazai, kóbrák és külföldi gyártmányokban.

Listhevi György angol férfiszabó (Rókus-u. 13. sz.) a legdivatosabb öltönyöket, valamint őszi-tavaszi kabátokat szolid árak mellett legesinosabb kivitelben készít.

Husveth Istvan,
fest és tisztít.

Zombor, Deák Ferenc-körút 20. Telefon sz. 80.
Alapított 1824-ben.

Butor nagy vásár! Bácska legnagyobb butorraktára. Eladások részletfizetésre is. Iparosok árucsarnoka.

Berautók megrendelhetők a zombori Autóbusz vállalat irodájában. Telefonszám: 91.

Gyümölcs, friss tej, vaj, túró, tejföl, továbbá tea, rum, bor, valódi boszniai szilvórium, likőr stb. állandóan kapható özv. Vörös Istvánné fűszer- és déligyümölcs-üzletében, Városv Gyula-utca. 50-5

Scherer M. megnagyobbított és kibővített nagy butor-, üveg- és porcellán-raktára, Kossuth Lajos-utca. Nagy választék uri ebéd- és hálószoba berendezésekben. Kárpitozott butorjavítás, képkeretezés és üvegezés elfogadtatik.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

és állandó raktár világhírű **Förster és**

Wirth-féle zongorák angol szerkezettel, ugyszintén **Öezer, Petroff, Lauberger, Stingl-féle zongorák** bécsi szerkezettel

bármikor megtekinthetők minden vételi kötelezettség nélkül.

Raab Károly

zongora termelben Zrinyi-utca és Orgona-utca 12. sz.

Minden este 6-7-ig Phonola hangverseny!

Mandits P. elsőrendű fényképezési műtermét Petőfi-utca 13. sz. alá (Bunyi-féle ház) helyezte át. Együttal értesíti a fényképezési sportkedvelőket, hogy minden minőségű fényképezőgépek, valamint az összes fényképezési cikkek nála beszerezhetők.

Raics József (Zombor, Széchenyi-körút 26.) polgári és egyenruha szabó, valamint egyéves önkéntesi felszerelések szállítója. Szövetekben nagy választék. Szolid árak!

Gergurov Dániel és fia vas- és festékkereskedése és szennagykereskedése Zombor, Kossuth Lajos-u. 10. sz. Porosz darab, kocka, dió és brikket (tégla) szén. Hazai és porosz kocsz. Kovács szén és boszniai kőszenek. Pécsi fűtő és brikket (tégla) szén esélyésre mindenféle hazai és külföldi bányából különféle ipari célokra használható szenek. Interurbán telefon 93. szám.

Ugry József villanyerőre berendezett cukrászata (Kossuth-u. 11., telefon sz. 170.) Ajánlja mindennapi friss süteményeit és cukorkáit, valamint oszonnakávéit. Rendelést vidékre is elfogad.

Nyomatott Bittermann Nándor és Fia cég könyvnyomdájában Zomborban.

AUTO-PNEUMATIC!!!

Bátor vagyok nagybecsű tudomására hozni, hogy a hírneves „Michelin“-pneumatic gyári lerakatát sikerült megkapnom, ennél fogva azon helyzetben vagyok, hogy az összes méretű auto-pneumaticot, köpenyt és tömlőt, eredeti gyári árakon, zombori raktáramról adhatom.

Raktáron tartok továbbá Vacuum auto-olajat, valamint auto-benzint is.

Nagyrabecsült megbízásait kérve, vagyok kiváló tisztelettel

DOLENCICSICS JÓZSEF

Zombor, Zrinyi-utca 8. — Telefonszám 162.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 4t. sz. — Nagy raktár kész sír-emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-fürészés és csiszolás.

Bachrach Viktor szén- és tüzfakereskedő Thököly-ut 29. Magyar és porosz kőszén, továbbá kocsz és legújabb rekorta faszén, vágott és olfa legolesőbb árban házhoz szállítva. Szén és fa vagononként is megrendelhető.

Tilger Mihály (Szelenese, Könyök-utca 15., kis szerb iskola közelében) szitaáru, valamint kert és udvar bekerítéséhez szükséges drótfonat készítő.

Ispánovits Mihály (Liszt-utca 2.) ujonnan átalakított és géperőre berendezett szitalos műhelyében elvállal épület-, butor-, portál- és üzlet-berendezési munkákat gyors és pontos elkészítés mellett.

Schneider János kocsifényező és kárpitos Zombor, Zöldfa-utca 8. — Elvállal a szakmába vágó mindennemű munkákat. — **Billiárdok** áthuzása jutányos árak mellett eszközölkötnék.

Szénkereskedés.

Raktáron tartok és állandóan kapható:

I-ma porosz szén 100 kiló ára	4-80 K.
Legfinomabb kocsz 100 kiló ára	5-40 K.
I-ma salgótarjáni szén 100 kiló ára	3-50 K.
I-ma kétszer mosott kovácsészén 100 kiló ára	4-20 K.

A szénárúk levelezőlapon vagy telefon útján megrendelhetők a legkisebb mennyiségben is, amelyet pontosan kimérve, teljesen díjtalanul szállítom haza. — **Waggononkénti megrendelést is elfogadok.**

RESCH JÓZSEF

Zombor, Radisics-u. 4. Telefon sz. 107. és 134.

Fényképek. Singer S. ujonnan épült és izlésesen berendezett fényképezési műtermében készülnek a legmodernebb kivitelű fényképek. (Kossuth Lajos-utca, saját ház.)

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fürdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmánya. Autogén hegesztési telep.

Női kézimunkák és hozzávaló kellékek a legkiválóbb izlésű és legolesőbb árban kapható **Kaufmann Emil** kézimunka üzletében Zombor, Petőfi-utca. Tanítónők és zárdák 20% kedvezményben részesülnek.

Ha jól és olcsón akar vásárolni, keresse fel a **Klein Vilmos és Társa cég** üzletét (Kossuth Lajos-utca 1. sz.), hol mindenféle rövid-, szövött-, bőr- és acélárut nagy választékban jutányosan kaphat.

Uj könyv- és papirkereskedés ZOMBORBAN.

Van szerencsém Zombor város igen tisztelt közönségének tudomására hozni, hogy

Zomborban, Gromen-utca 2. szám alatt (a városházával szemben) egy modern, a kor igényeinek megfelelő

könyv-, zenemű- és papirkereskedést

nyitottam.

Azon tiszteletteljes kéréssel adom ezt a nagyérdemű vevőközönség szives tudomására, hogy e nemű bevásárlásaikkal támogatni kegyeskedjenek és ezáltal az üzlet szoliditására is meggyőződést szerezzenek. 52-2

Teljes tisztelettel

Lugumerszky P. Szvetozár

könyv-, zenemű- és papirkereskedése.

Kinek drága az egészsége és pénzt nem akarja hiábavaló dolgokra kidobni, az saját érdekében cselekszik, ha legalább egyszer-kétszer kipróbálja a világhírű

OROSZLAN

Menthol Sósorszeszt a háziszerek királyát.

Kapható 44 fill., 1 K 10 f., és 2 K 20 filléres üvegekben.

Főelárusítás: 52-3

Lugumerszky P. Szvetozár

fűszerkereskedésében Zomborban.

Törvényesen bejegyzett védjegy. Órakojujunk értékételen utánzatoktól.

Csusz, köszvény, rouma, szagatás, nyílalás, oldalszurás, kereszt-csontfájás, derék-, oldal- vagy hátfájás, izom- és inbántalmak, kar- és lábgyengeség, morogó vágások és ujjak, görcsök, továbbá hűlés-, megfázás- vagy légútzamból származó bajok azonnal enyhülnek az **Oroszlan Menthol Sósorszeszt** használatával. Ha a fájó testrészt a dörzsölést nem tűri, úgy borogatást alkalmazunk. Fogfájás, fejfájás, fejszagatás, hajhullás, idegesség, bányadtság, kimerültség, általános gyengeség eseteiben kincselet ér fel a valódi **Oroszlan Menthol Sósorszeszt**. Torokfájás, rekedtség, gégehurut, influenza, nátha ha fellép, ugy emlékezzék az **Oroszlan Menthol Sósorszeszt**re, mely a legkiválóbb és legelterjedtebb háziszert. Ezer és ezer más esetben is kitűnő sikerrel lesz az **Oroszlan Menthol Sósorszeszt** használva. Minden egyes üveghez bő használati utasítás van mellékelve. Sok ezer halálát tanuskodik róla, hogy az **Oroszlan Menthol Sósorszeszt** az emberiség jótéveje.

Kiadótulajdonos: Bittermann Nándor és Fia cég.